HO STROMING

STUDIEVOORTGANG EN LANGSTUDEREN

ONDERZOEKER AAN HET WOORD

Bouwstenen voor een goede (studieloopbaan)begeleiding

Kariene Mittendorff
Associate lector bij het lectoraat
Innovatief & Effectief Onderwijs
Hogeschool Saxion,
Comenius Senior Fellow

Inleiding

Er is steeds meer aandacht voor het belang van goede begeleiding van studenten tijdens hun studie. Dit geldt in het bijzonder voor studenten die veel thuis zitten, die vertraging oplopen, die persoonlijke problematiek ervaren maar ook studenten die meer willen dan de gemiddelde medestudent. Al deze thema's vragen om een gedegen aanpak van (studieloopbaan)begeleiding, die past bij een toekomstgerichte visie op onderwijs en bij de huidige problematiek die studenten ervaren. Welke werkzame principes kun je gebruiken bij het vormgeven van echt goede (studieloopbaan)begeleiding van studenten? Op basis van verschillende onderzoeken naar de kwaliteit van studieloopbaanbegeleiding, maar ook onderzoek naar langstudeerders en projectbegeleiding kunnen verschillende bouwstenen worden gedefinieerd.

Inzichten

Uit de onderzoeken komt onder meer naar voren dat het onderhouden van een goede relatie met studenten, of het zorgen voor binding, heel belangrijk is. Ook voor langstudeerders is het onderhouden van contact cruciaal. Studenten missen daarnaast nog vaak de aandacht voor persoonlijke ontwikkeling; aandacht voor toekomstambities, mogelijkheden om keuzes te maken of ruimte om met persoonlijke leervragen aan de slag te gaan. Deze onderwerpen dragen bij aan het verhogen van motivatie, en daarnaast ook aan het vergroten van zelfinzicht en zelfsturing. Studieloopbaanbegeleiders hebben tot slot veel baat bij (en behoefte aan) professionalisering, waarbij ze meer handvatten krijgen om studenten te coachen bij het leren zelfsturend te worden en bijvoorbeeld te reflecteren op zichzelf.

Tips / Aanbevelingen

- Zorg, direct vanaf de start van de opleiding, voor binding. Dat kan bijv. door te werken met kleine leergroepen van studenten die gedurende de studie bij elkaar blijven, en door het zo min mogelijk wisselen van studieloopbaanbegeleiders;
- Onderhoud een goede relatie met studenten: investeer in het contact leggen én onderhouden. Ook (of eigenlijk júíst) als studenten meer uit beeld zijn;
- Focus niet alleen op het monitoren/reguleren van studievoortgang, maar ook op persoonlijke ontwikkeling van studenten;
- Organiseer reflectie i.p.v. alleen evaluatie; daag studenten uit om ook 'onder de ijsberg' over hun eigenschappen, kwaliteiten en ontwikkelpunten na te denken;
- Creëer aandacht voor persoonlijke motivatie, (leer)behoeften en toekomstambities, en laat studenten deze ook met elkaar delen;
- Zorg voor een goede inhoudelijke integratie/verbinding tussen de leeractiviteiten binnen studieloopbaanbegeleiding en andere leeractiviteiten in het curriculum;
- Realiseer professionaliseringsmogelijkheden voor studieloopbaanbegeleiders, waarbij coaching op persoonlijke en professionele ontwikkeling centraal staat.

Meer lezen:

- ***Woudt-Mittendorff, K. (2019) Bouwstenen voor SLB 2.0: een toekomstbestendig ontwerp***. Onderwijsinnovatie, september 2019.
- ***Lectoraat Innovatief en Effectief Onderwijs (2015). Studiesucces: Handreiking voor docenten, SLB'ers en opleidingsmanagers.*** Enschede: Saxion.
- ***Mittendorff, K. & Kienhuis, M. (2014). Bouwstenen voor SLB: Van visie naar praktijk.*** Onderwijsinnovatie, december 2014.

ComeniusNetwerk de HogerOnderwijsVernieuwers
NRO Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek
Onderwijskennis.nl Het knooppunt van en voor het onderwijs

HO STROMING

STUDIEVOORTGANG EN LANGSTUDEREN

ONDERWIJSVERNIEUWING IN DE PRAKTIJK

De Afstudeerzaak Hogeschool Rotterdam

Astrid Smit-Hoogendam
Hoofddocent Onderwijsinnovatie
Hogeschool Rotterdam

Manon van der Wel
Manager bedrijfsvoering
Hogeschool Rotterdam

Inleiding

De Afstudeerzaak is een krachtig initiatief om opleidingen aanvullend te ondersteunen in het begeleiden van langstudeerders. Re-integrerende collega's zijn betrokken in de rol van begeleider. Re-integratie naar werk heeft overeenkomsten met re-integratie naar studie. De verbindende én innoverende factor is de ontwikkeling en inzet van ervaringsdeskundigheid. Het programma wordt sinds 2018 aangestuurd door een kernteam met begeleidingsdeskundigen.

Uitdagingen

De effectiviteit van het werk bij De Afstudeerzaak vraagt een optimale samenwerking tussen opleiding, management en andere partners (bijvoorbeeld ARBO).
Vanuit het naleven van heldere afspraken groeit het vertrouwen in de samenwerking.
Voor continuïteit en begeleidingskwaliteit is aandacht noodzakelijk voor professionalisering en schaalvergroting.

Resultaat

Beide groepen (re-integrerende docenten en langstuderende studenten) worden bij De Afstudeerzaak gesteund in het weer op gang komen in het werk- en studieproces. Aandacht voor persoonlijk welzijn en tijd voor goede begeleiding worden zowel door begeleiders als studenten gezien als de belangrijkste succesfactoren in het herstel van de verbinding.

Vervolg

We gunnen nog meer studenten én re-integrerende collega's de kracht van empowerment uit De Afstudeerzaak.
We nodigen u uit om met ons in gesprek te gaan!

Tips / Aanbevelingen

- Deel de ervaring met het bieden van steun en structuur aan studenten actief onder collega-begeleiders en management van opleidingen.
- Monitoring, steun en structuur bij studievertraging: zet sterk in op monitoring en het aanhoudend bieden van steun en structuur aan langer studerende studenten.
- Onderzoek in hoeverre studieachterstand van studenten veroorzaakt wordt door gebrek aan kwaliteit van de opleiding, de organisatie, de opbouw van het curriculum en/of het pedagogisch/didactisch repertoire van docenten van de opleiding.

verbinden

bewegen

versterken

Meer lezen:

- *De Afstudeerzaak: Hulp bij reïntegreren en afstuderen*
- *De afstudeerzaak helpt langstuderende studenten succesvol afstuderen*
- *Evaluatierapport De Afstudeerzaak*

Deep Dive 2022

ComeniusNetwerk de HogerOnderwijsVernieuwers

NRO Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek

Onderwijskennis.nl Het knooppunt van en voor het onderwijs